

Ģēlītas parības apie draugysti un kar-
boru vēlēšite.

Swispašinau nu ja, rades, apie 1934 me-
tus (o gal hēli vēliam, tiksliai neapzinēmu).
Parvaldī auksternicijē komercinijē mācīklē (Cia
be gimnazijis programos, imetus lotyng kalbas, be-
ro dīstoma papildomai komercinē aritmatika, bu-
chalterijis pagrinda, prekā, pašizmo mokslas,
rustiprintos vohičē, is angl kalbas, komercinē kō-
respondencijē literari, vohičē, is angl kalbonis;
vienu kodzē — ^{mušiam} kōsīmī studentai kōaipidos pre-
kybos institūci.

Rados m-čij (o gal ketvrtij) klasij mks-
lo metij pradzēj atsirdo blondinē meqaitē storom
kargtēm man tē nūgros sēdinē. Ji buos tyluti, rō-
mi, pētraukis, metā tyliai sēdinē ar rāmiai
stovinti pnie lango kōndonijē. Ķ mūs, klasi
erzelyng nesivēli, laichisi vātoķiai nuo akty-
viakēri trūķimēntoņi. Pastebējam, kaol ji
nemeqsta ty vīty komercinij mksli. Nēme-
qam is oņ jī. Tas, manēn, mūs is saartīno.
Ķpāč (kadonģi abi mēgom knygas, daug skai-
tēm) aridraugēvom aritkolānos mācīklo
bibliotēhējē. Pradijom viena pas kōtē ušēidi-
nēti is net nauus darbas, pamoky ušēdētis atlikti
kartē. Ķos tēvelis dirbo tērdytoņi, tāipietis jē sab-
gydāno kartuvissē šēima tik jām grīzīs is dar-
bo. Tuo metū mes su Barbute (tāip klasi jō sa-
dīndēvo) jām bēdēvo spējēris spēvēti saro namis
darbu, jōs kōmborijē. Ķos māma praverdēno Bar-

2)

butis kambario duris ir, mane pamociusi, butinai
nuteupdavo prie pietų stalo. O man tu atsisėdus prasidėda-
vo sunkiausia valanda: pietų porcijon - kepto viščiuko
valgymas. Viso viščiuko suvalgyti niekaip nesitengda-
vau, kad ir kaip stengdavau. O man jo nerubal-
gus Barbutei tenelis, bardavo: "Koks gi tu, vaikel, gy-
ventojas, kad tokio mažo paukštelio nesivalgai? Žiūrėk
Barbute, Paulius ir Andrius suvalgi. Gi tu ir aug-
ti ir mokytis turi, o tokia lieta ir nugeibusis. Suval-
gyk, suvalgyk." (Paulius ir Andrius - Barbutei broliai)

Veliau es isiguodinau: kai pastebėdavau,
ar užsėdėdavau kepanus viščiukus, pasitengdavau
prieš jų, + Vileišių, pietus išnakti.

Stėjus varšeros atostogoms išikalbėjau kaip
proleisim varšerę. Barbora pasisakė važiuosianti
į Medinius kainę pas dėdę Joną Vileišį. Ši nuste-
bau. Jos minimus dėdė Vileišis Jonas buvo
imš. Petro Vileišio giminaitis, vedęs mano tetą ir ar-
timai bendravo su mano tėvais. Petro-buvo
kainynas / mano tėvas ir G. Vileišio žemų skyrei tik
kelias /.

Y čia, kaima, kaip ir klasije ji buvo vi-
nišė. Po pusryčių išėdavo į laukus, dažniausiai
į ganyklas pilus didelius baltus ramunius, atsisė-
davo su knyga raukoje ir sėdėdavo. Mane pama-
čiusi sutikdavo žėdžiais: "Kale, kaip aš tau, laukiau...
ir sulaukiau". Ji atsitodavo, pasikindavo knyga
po pažarsčia ir nes braidydavom ganyklos žolėje, Pup-
lėknio (Medinys km. miškelio) pėvose. Ji jai rodydavo

3) Kur anga grybai, tur apuokai ir žydi gegužraibis.
Kartą parodėm, kur viduryje didelės pelkės porū
autis. Įbridau į pelkę, priėjau prie didelio sto-
ro juodaksnio, kur aut kupto tupėjo autis, iš-
baidėm ją, pakeliam kiaušinių įvairių rausvų
ir surūkau: "Lūšik!" Ji išplitusi didelės pil-
kai niūnuos abis spoksojo ir nako man ne-
sokė - tylėjo. O kai įbridau iš pelkės ir atsi-
sėdau prie jos, ji tyliai, tyliai tepasakė: "Kiek daug
jūs čia karne žiotė..." O po minutės: "Ar ji gi gi-
miau ir augau mieste..." "Oai gimiau šitų pelkėj"
staiga parakiau atėjusi; galog paikai miščiui.
Ji nustebusi pažūrėjo į mane: "Ar gi laumės - raga-
nos raikas. Tik nekės to nekino" - ir juokais pa-
sakiau, Ji šyptelėjo ir pasakė: "O ir ko tave pa-
žinti, kad tu ragamūke, atėjusi iš šitos pelkės?"
"Ji mano šlapis suknelis padalke. Pažiūrėk!"
- ir paplojau per šlapis suknelę.

Kadangi Barbora mū nešiodavosi šarštonų ky-
gę, (omantai buvo labai graži) at imiau eidama
jos laukęi vestis pišimo įrankius: toptakas, papke su
storiais baltais vatmenų lapais ir vandeniūmis
dažes (mat mokykloje laukiau pišimo būre-
lį + globojams dailininkų centrime). Po to kra-
lo pokalbė at išitraukiau iš kėtos "papkės" vat-
mano lapų, dažes ir imiau pišti pelkėje au-
gant; ir pražėdusi apy. Diena buvo šilta, pelkė
garavo ir ore jautesi dideli dregni. Barbora
tylidama stebėjo mano darbą ir tylėjo. Oai pi-
šiau ir pykau, nes niekaip negalėjau ^{savipajūmje} "pažėsti" ore jau-
čiamos dregni. pišinyje "Kaip graži... ir tu gali tai m-
pišti. Taip tikra..."

"Kemeluck, Barbat! Ji negraži ir netikra!"

4) Argi nematai, kad triukšta ore jaučiamas drėgnis!
Ar gi norėdai jai apalvos! "Ką pagavau" jos!!" O Bar-
bora patylejo, patylejo ir tyliai, atsiprašydama saho:
"Tu nepyk, Vali, ar gi be akinių praštai matau, o
drėgnis spalvos piešinyje visai nesąjauktu!" O tu
nepyk, kad ar tau pripaaišiau apie ragėnas ir
iš slapias savo padalbes. Šel to ir tėvas mane ra-
dina pasišaipydama "niektause". Bet ar to veimu į gal-
vą." Ir piktai pavieiau teptuke į vaivus dažus, š kitus, š tro-
čius, paviešiau brūkšteliu peltis, pakraščiu piešinyje, aje-
ro lapo opacis, perinėis auties kuptui ir paviešiau,
kaip piešinyje "sudrėko" nuo pūvančių augalų spalvos.
"Valio!!" aš rikau, "Pagavau!"

Mano sėdinti drauge kruptelėjo nuo
mano riksmo ir staigiai su išgąstais paklausė: "Ką
pagavai?" O aš vėl ir pykčiau, kad ji nesuprato
mano "pagautos" drėgnis, atsakiau: "Laumžirgė"
ir, padarėsi teptuke į dažus, greit brūkšteliu pie-
šinio kampu laumžirgė, didelė, juoda, mėlyna, perinė-
ciamas sparnais. "Vė!" - paviešiau jai po pat no-
sim. O ji vėl tyliai: "Ar slepiu savo akinius
ir klasije nerodau. Namie mano mama ma-
ne bėra ir liepia skaitant ar rašant juos
naudoti. Poty tyliai jos žodžius ar staiga su-
pratau kokiu ji vieniša, švelni ir labai labai
pažeidžiama.

Priiminu toliau besitzėmį drau-
gystę, mūsų laisvalaikio žiemę, pasivažiavę ji-
nus rogutėmis už Pasvalio miestelio nuo Li-
neus aukšty, kvėntų, grįžimų namo saulėi
musi bėda ir raudonum, raudonum sau-
lėlydžius. Ir visą laiką saugojom jos pa-
slaptį - tuos naudojamus jos akinius.

Ārējo laikas ir reikėjo mums išsiskirti; aš išva-
siavau; šiaurės mokyti toliau ir atrikračiau
(pagaliau!) ty nemigstanus komercinį mokslų, o
Barbora dar liko Panevėžyje.

O po to kilo istorinės sąlygos su savo
piktais reišiais ir nuostimė; praėjė mūsų graži
draugyste ir nuėiti mus; priešingai puses. Ėjau
neturėjau apie jė jokių žinių, ji buvo elngusi
iš mano ir mano pažįtamų akiračio. Jau po
karo apie 1975 metus, o gal dar kiek vėliau / ro-
dos jau dirbau Panevėžyje / su pagrindine spau-
dos palėteliu gavau Lenkijoje leiotriamų bi-
turiškų „Aušros“ žurnalukų. Peršaučiau, kad
nuo dabar „Krivulė“ (lietuviškas, uėsinėje leidžia-
mas žurnalukas) redaguojė Barbora Vileišytė.
Ėi tuoj paraėiau laiškus; Lenkijoje „Aušros“
redaktoriumi, praėydama Barboros adresu
ir paaiėkindama to praėymo priežastį.
Metrukus gavau atsakymų, kad Bar-
bora Vileišytė gyvena Vėriūvėje ir mano
praėymas perėstas jai; Vėriūva. O po
sėnaitis (ar draij) gavau dėiungų pėrimų
po ilgų neėimios metų jos laiškus. Ji kvietė; ir
Vėrsunę, o aė jė; Lietung. Vėliau, jau
jai gyvenant Romoje, buvau susitikę; ji
buvo kelis kartus atvaėiacusi; Lietuva,
dirbo Vatikano radijuje ir redagavo „Krivu-
lę“. Firmų kartę susitikom Romoje, lėtę kar-
tę pas mane Panevėžyje. Kalbėjom, neatsikal-
bėjom. Dar liko daug neparakytų, neaptartų, ne-
paėiminėta, nepaminėta.

6 Prisiuntė ji man savo studijas apie Emiliją
Pliaterytę, brolio Andriaus, tarnavusio Prancūzijoje sovietin-
salių legijoje Madagaskaroje laiškus motinai. Jai ji
siūgo ir gulejo komoje ligoninėje gautą jos laiškus,
kuriame ji prašė manęs visus jos rašytus lai-
škus surinkti ir auodeginti, nes esą jie neverti
niekam rodyti. O po to jai paaužė ir patvir-
linti garbės žodžiai, kad jos prašymas įvykdytas.
Aš to ir padariau. Jai laiškas iš Varsūvos ir dabar
iš gyvenimo komoje. (Liko ti kelias atskirai padėty ir
nebuvo nerasti, tuo metu.) Likę laiškas jau vėles-
ni, po jos ligos. Šiurpstant laiškas trum-
pėjo, jau darė ant atvirukų, o paskutiniai
jos gyvenimo metais bendravimas vyko tik
telefonu. Prieš aš netgi pradėjus skambinti,
kad už pokalbius telefonu atėjo 700 eurų, są-
skaita. Jai imė vibruoti tuos pokalbius iš dū-
tų. Paskutinis pokalbis su manim (prieš
mėnesį iki jos mirties) buvo netrauktas, paimant
sąjį prietaisą jai iš rankų (aš taip supratau)
dabar norėjo grįžti iš Lietuvos ir čia numirti.
Sakė daug kam rasiusi, visi žadėjo padėti, bet
taip ir likdavo tik pažadais. Paskutinis po-
kalbis metu ar dar paklausiau, ar ji mano svei-
kinimą (M. Metų) ir vėliau pasiūstę laiškus gavo. Ji
atsakė, kad keli laiškas yra ant stalo, bet
kadangi jos akys taip nusilpo, kad ji jų dar
neperskaitė. Tik pasakė, kad labai pasiilgo
be akcento lietuviškos kalbos ir pokalbis nutūtko.

Panevėžys, 2012. VI. 1

Vakė Zablockienė Zablocky

P. S. : Iš paskutinio pokalbio su Barbora. Jos žodžiai : „Mane čia laiko
P. S. : vaiku ir kalba kaip su vaiku. Ji gi viską supranta, Vėle. Ne-
duoda telefono pokalbiui iš Lietuvos. Jie nerupranta, ką reiškia žmogui Tėvyne,“

7) P. S.: Barbore gyvenime buvo labai neprak-
tiškos žmogus. Ji jai sakydavai: "Kad tu, Barbute,
nesieki kojūnis žėnis, gyvenimi savo idėjomis ir
nematai realybės. O jį man: " Ji turiu viską ko
man reikia. Tiesas manas neapleidžia: ir stogas
virš galvos ir išėjimą sukelę turin, ir naujas
rudeningi paltų turin, ir šėninių turin, ir
kalgyti turin. Žmogus daug nereikia. O
savo mėgstamą darbą turin ir jį dirbu ir dirb-
siu. Ji tarneupį Dievi ir Tėvynei. Ir yra
už tų dalykus dan ^{kas} mentesnis? Na, aš apie
materialius dalykus nekalvoju ir nenoriu galvo-
ti. Ir nemoku jį trarkyti." Taip ji man atkis-
davo. "Man visko gana, tik neatimbit man
darbo! Vė, ir pra gyvenimo sąsaitos kaip kaip
susitvarko, tik man belieka pasirašyti ir su-
mahėti Lorelei. Geriau prisiminkim ~~ofa~~ mūsų pa-
auglystę ir jaunystę, ir pakalbėkim apie tų
šėninių laikus. Prisimeni, kaip tu bėsa
ateidavai pas mane į dūdės ganyklą, kaip
prikalbėdavai mane nusidauti basute, ir
basai bristi per žolę. O mano nepraaturias ba-
sas kojas ketendavo žolė, aš trupčiodavau,
o tu nugriuvusi į žolę kratodavai ir spring-
davai juokui." Taip ji užbaigdavo mano prak-
tiškus patarimus aš prieš jos argumentus pa-

8) Tiesīdaru bejēgi.

Norējāt, labai norējāt parvārdināt! Li-
tuvas priekš mums, turējāt viltus dar darbi ir beiti
naudīga Tēgnē, bet mēkas Tare, neizgāro, barbut.
Siandie Taro pelenci irisi priekš Taro senclis. Nepaly-
dejam ar Tare, amžinam poksini-jau ir man ilū
Vilniaus helione pertolima. Tad priimk mano
prisimīnims, kaip atšiseihimims ir paskutis
paternavims Tau, Mano Brāle, mano sese (Tu
sitais dažnais laisphuse ir telekomunice po-
kalbuose s manē kreipdarais!) Nesikis raucis
priekš Baltijs priglucesijē Tēgnēje ir tegu tiek
vienā pavasarj parskrendantys pauličiai mums
primens, kokis minksta čia priekš šalē
Tēgnis mylinčij barons kojams.

Panevėžys,
2012. VI. 5

A. Zublay